

крові людини при оцінці стану забруднення атмосферного повітря м. Запоріжжя // Довкілля та здоров'я. — 2007. — № 2. — С. 66-68.

3. Браун А.Д., Моженко Т.П. Неспецифический адаптационный синдром клеточной системы. — Л.: Наука, 1987.

4. Савилов Е.Д., Выборова С.А. Состояние адаптации как показатель здоровья // Гигиена и санитария. — 2006. — № 3. — С. 7-8.

5. Кашапова Р.А., Хисамов Э.И., Еникеев Д.А. Натурные исследования химического загрязнения воздуха на форменные элементы крови кроликов // Гигиена и санитария. — 2007. — № 2. — С. 72-73.

6. Автандилов Г.Г. Медицинская морфометрия. — М.: Медицина, 1990. — 384 с.

7. Александрова Л.М., Сотникова Е.М. Диагностическая значимость определения БГЛ в качестве скринингового теста // Клиническая лабораторная диагностика. — 1997. — № 4. — С. 5-7.

8. Зак К.П., Киндзельский Л.П., Бутенко А.К. Большие грануло-содержащие лимфоциты в патологии. — К.: Наукова думка, 1992. — 164 с.

9. Даутов Ф.Ф. и др. Влияние загрязнений атмосферного воздуха на аллергическую заболеваемость детей в крупном промышленном городе // Гигиена и санитария. — 2007. — № 2. — С. 10-12.

10. Гоц Т.Ю. Захворюваність населення України на бронхіальну астму та поширеність алергенних чинників повітря // Довкілля та здоров'я. — 2004. — № 3. — С. 8-11.

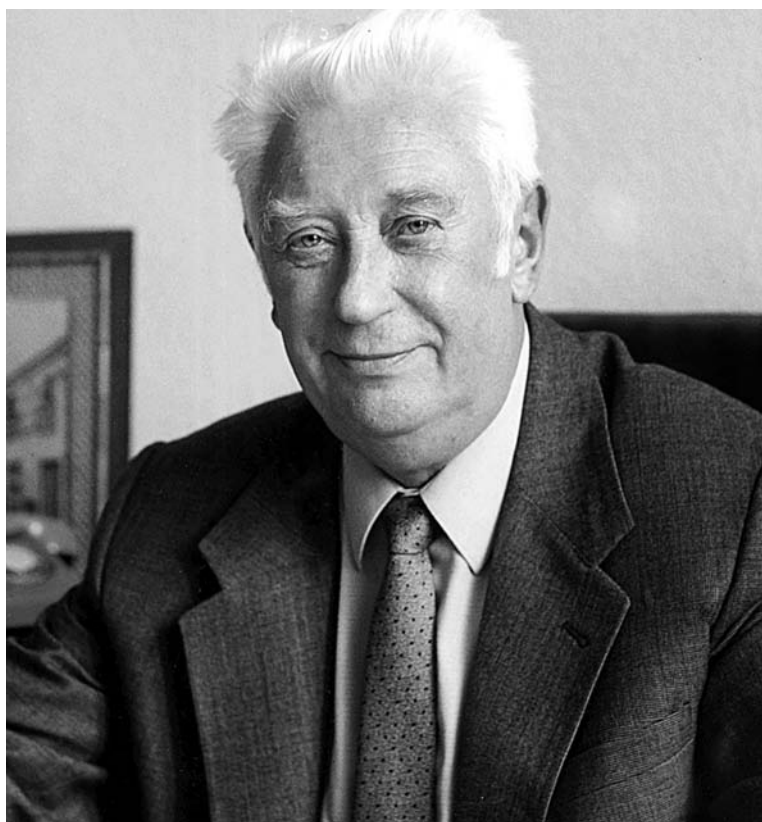
11. Мокія С.О., Сітало С.Г., Василенко Н.В., Литвинова Т.В. Спосіб прогнозування алергійного стану у дітей. Деклараційний патент України на винахід. — № 51144А. — Бюл. № 11. — 2002.

12. Гематологія і трансфузіологія / За ред. Гайдукової С.М. — К.: ВПУ "Три крапки", 2001. — 752 с.

13. Лапач С.Н., Губенко А.В., Бабич П.Н. Статистические методы в медико-биологических исследованиях с использованием Excel. — К.: Морион, 2000.

14. Яшина Л.А. Клинико-функциональная диагностика бронхиальной астмы // Укр. пульмонолог. журнал. — 2000. — № 2. — С. 16-19.

Надійшло до редакції 19.12.2008.

НАШІ ЮВІЛЯРИ

ЩОБ ХІМІЯ НЕ НАШКОДИЛА ПОНАД 45 РОКІВ ПИЛЬНУЄ ПРОФЕСОР ВОЛОЩЕНКО О.Г.

Відомому українському вченому-гігієністу, Заслуженому діячу науки і техніки України, доктору медичних наук, професору, завідувачу лабораторією гігієни нових хімічних матеріалів, препаратів та біомоніторингу ДУ "Інститут гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзєєва АМНУ" Волощенко Олегу Гнатовичу 10 травня 2009 року виповнилося 75 років.

Волощенко О.І. народився на Київщині у м. Біла Церква. Його дитинство припало на суворі роки страждань та лихоліття для усього українського народу. Не дивлячись на повоевну скруту завдяки прагненню до знань, наполегливості та старанності він успішно закінчив середню школу і вступив до Київського медичного інституту ім. О.О. Богомольця, навчання в якому 1958 року завершив з відзнакою.

Свій трудовий шлях О.Г. Волощенко розпочинає як практичний лікар на посаді заступника головного лікаря санепідстанції Марківської райлікарні Луганської області. Становлення нинішнього ювіляра як лікаря-гігієніста відбувалось у складні й напружені для держави роки. Тривала відбудова зруйнованого війною народного господарства. Широким фронтом зводилися нові підприємства та господарські комплекси. Часто це відбувалось без урахування природоохоронних та соціальних інтересів, оскільки першочерговими були проблеми економіки. І тому, як згадує ювіляр, "доводилося напружено працювати, відстоючи праве діло і отримувати від влади не лише подяки".

У 1961 році О.Г. Волощенко вступає до аспірантури Українського НДІ комунальної гігієни, де у цей час багато державних справ розпочинались з гасла: "Хімія кличе молодих, енергійних та грамотних". За цим стояла інтенсивна хімізація сільського

господарства та пошуки ефективних агрохімікатів для сільського господарства. У руслі цієї важливої для народного господарства проблеми і виконувалася кандидатська дисертація аспіранта О.Г. Волощенко. Він вивчає токсиколого-гігієнічні властивості недавно синтезованої у СРСР сполуки — алдріну та обґрунтовує її норму для водоймищ. У подальшому алдрін стає невід'ємним та ефективним у комплексі захисту сільськогосподарських культур від шкідників.

Після закінчення аспірантури і успішного захисту кандидатської дисертації О.Г. Волощенко з 1969 р. працює старшим науковим співробітником, а 1972 року очолює новостворену в інституті лабораторію з гігієнічного вивчення препаратів побутової хімії.

У 1970-ті роки хіміками було синтезовано та впроваджено нову групу сполук — синтетичні поверхнево-активні речовини. Як з'ясувалося пізніше, ці сполуки як діюча основа синтетичних миючих композицій можуть впливати на різні ланки обмінних процесів в організмі, викликати алергію, змінювати функціональний стан шкіри, підвищувати загрозу виникнення онкологічних захворювань. Вагомий внесок у з'ясування цього питання було зроблено ювіляром, який довів вплив цих сполук на організм експериментально.

За результатами багаторічних досліджень, проведених у лабораторії, вперше було з'ясовано роль поверхнево-активних речовин як гігієнічного фактора житла, виявлено закономірності їх накопичення на тканинах та обґрунтовано їхній гранично допустимий рівень на цих матеріалах, з'ясовано біологічну дію поверхнево-активних речовин при аплікаціях на шкіру тварин та встановлено залежності "доза—ефект" за низкою біохімічних показників.

За допомогою методу математичного моделювання проранжовано поверхнево-активні речовини за їхніми алергенними та аутоалергенними властивостями, обґрунтовано поріг їхнього біологічного впливу. Показано, що поверхнево-активні речовини здатні до ембріотоксичної та тератогенної дії. За цим напрямком у 1983 році О.Г. Волощенко захистив докторську дисертацію. Цей важливий розділ гігієнічної науки розвивався й надалі, і у наступні роки під керівництвом ювіляра були захищені ще 8 кандидатських та 3 докторських дисертації.

1993 року на базі лабораторій препаратів побутової хімії та гігієни полімерів було створено новий підрозділ — лабораторію гігієни нових хімічних матеріалів, препаратів та біомоніторингу. Створення такої лабораторії було зумовлене накопиченням за декілька десятиліть наукового багажу, усвідомленням того, що препарати побутової хімії, полімерні та синтетичні матеріали є комплексним гігієнічним фактором, що формує проблему хімічної безпеки країни. Відтак токсикологія та аналітичний моніторинг нових хімічних сполук мають стати невід'ємною складовою аналітичного моніторингу організму (біомоніторингу) у зв'язку з накопиченням в об'єктах довкілля екзогенних хімічних сполук та їхньою кумуляцією в організмі.

Наукова спрямованість лабораторії під керівництвом ювіляра включає широке коло питань: вивчення токсикокінетичної поведінки екзогенних хімічних сполук в організмі; з'ясування залежності токсичності хімічних сполук від їхньої хімічної активності; біомоніторинг; розробку методів аналітичного моніторингу довкілля; вивчення внеску хімічних факторів у забруднення

повітря житла; розробку нових наукових підходів до оцінки токсичності продуктів горіння полімерних і синтетичних матеріалів; класифікацію за токсиколого-гігієнічною ознакою нових препаратів побутової хімії і парфумерно-косметичних засобів. Ювілярові по праву належить першість у заснуванні нового напрямку у гігієні — гігієнічного регламентування хімічних факторів у побуті.

Його науковий внесок досить вагомий. Він — автор понад 350 статей, 8 монографій, низки нормативних документів, за його керівництвом захищено 12 кандидатських та 3 докторські дисертації.

Олегу Гнатовичу притаманні неабиякі організаторські здібності та вміння знаходити компроміси у стосунках між людьми. Працюючи протягом 22 років на посаді заступника директора з наукової роботи НДІ загальної та комунальної гігієни ім. О.М. Марзєєва, він проявив себе розсудливим керівником багатьох наукових програм з вивчення якості води водойм та прибережних зон морів, дослідження якості та забруднення питної води, атмосферного повітря та ґрунтів.

Вагомий внесок Волощенко О.Г. й у розв'язанні загальних гігієнічних проблем, насамперед пов'язаних з ліквідацією наслідків аварії на ЧАЕС, за що він був нагороджений орденом у 1986 році.

Наукова ерудиція та педагогічна схильність дозволяли О.Г. Волощенко поєднувати наукову діяльність з викладацькою. У 1964-1968 роках він працював асистентом, а також завідуючим кафедрою комунальної гігієни Київського інституту удосконалення лікарів.

Висока культура, відкритість, коректність та постійна готовність прийти на допомогу — це ті риси, які притаманні Олегу Гнатовичу, за що його люблять та шанують учні й колеги. Великий досвід наукової та організаторської роботи дозволяє ювіляру вести плідну науково-громадську діяльність. Він очолює Проблемну комісію МОЗ та АМН України "Гігієна навколишнього середовища", є членом правління Українського наукового товариства гігієністів та членом спеціалізованої Вченої ради з захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук за спеціальностями "Екологія", "Гігієна" та "Професійна патологія".

Значні наукові досягнення у науковій діяльності О.Г. Волощенко відзначено високими нагородами: орденом "Знак Пошани" (1986) та чотирма медалями, дві з яких — "За доблестний труд" (1979, 1981). Йому присвоєно почесне звання Заслужений діяч науки і техніки України (1999). Він нагороджений "Грамотою Президії Верховної Ради України", почесними грамотами МОЗ та Президії АМН України.

Свій ювілей Олег Гнатович зустрічає у доброму здоров'ї і в оточенні друзів, рідних, має багато нових творчих задумів. Бажаємо дорогому ювілярові залишатися таким, яким є, ще многія та многія літа при міцному здоров'ї. Родинного благополуччя, подальших звитяг і творчих успіхів задля розвитку гігієнічної науки у незалежній Україні!

Колектив ДУ "Інститут гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзєєва АМНУ",

Правління Наукового товариства гігієністів України,

проблемна комісія "Гігієна навколишнього середовища" МОЗ та АМН України, редколегія журналу "Довкілля та здоров'я".